

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Sibiu, 26 Aprilie st. v.

Compatrioții noștri maghiari s'au pus cu tot dinadinsul pe lucrul maghiarisării.

„Pe baza dreptății (!) istorice (?) și a dreptului codificat, precum și în urma posesiunii faptice a puterii“ s'au pus pe lucru, ca să devină „fie-care cetățean al Ungariei Maghiar cu aceeași libertate și cu același privilegiu...“

Nu este vorba de cuvinte isvorite din vre-o premeditațiune cu gând de a suspecta pe cineva. Nu poate fi vorba nici de vre-o preocupățiune închipuită eșită din o îngrijire neîntemeiată. Am citat cuvintele unui organ al guvernului, prin care guvernul unguresc din fruntea țerilor coroanei unguresci vorbește oficios. Am produs cuvintele guvernului unguresc, prin care spune celor cără cari se adresează, întru cât Maghiari încă nu sânt: aveți să fiți Maghiari. Ba în „puterea dreptății istorice“, maghiare de sigur, a „dreptului codificat“, se înțelege de sine de Maghiari, precum și fiindcă „puterea în faptă este în mâna Maghiarilor“, sântem deja Maghiari. Sântem deja Maghiari, deoarece apocalipticul oficios din Cluj al guvernului unguresc numai prin limba, în care o seamă de oameni se roagă lui Ddeu, vede stîrbită „idea unității“ statului unguresc? sau de sigur a unității de rasă maghiară, idealul cel nou de stat plăsmuit de fantasia cea ferbinte a Maghiarilor.

Dar' cine se se mai îndoească, că ghiiarii pentru acest vis al lor sacrifică tot, prin urmare și pacea și liniștea dintre cetățenii statului și declară războiul celorlalte naționalități?

Mai lămurit nu credem că poate cineva declara războiul de exterminățiune naționalităților, decât când declară organele oficioase, că sânt în posesiunea „puterii faptice“ și pot exercita asupra popoarelor nemaghiare din țerile coroanei unguresci, ce le va veni la socoteală spre a ajunge la mult dorita unitate de rasă, în fiitorul stat unitar maghiar, precum adecă Maghiarii își închipuesc, că de acî încolo are să fie Ungaria.

Istoria se falsifică, pentru-ca să uite lumea, că naționalitățile din țerile unguresci n'au dat Ungariei numai apărători viteji, dar' și regenții cei mai buni, precum Români pe Corvini.

Legile câte s'au codificat de un timp încoace, sau ignorează naționalitățile, sau le pun sarcini, prin care se îngreunează dezvoltarea lor individuală în contul amalgamisării și în fine al asimilării în naționalitatea maghiară.

Au simțit că aceste nu sânt de ajuns. Au luat societatea la rînd. Va să dică, după diplomația maghiară, alterațiunea să pătrundă în toate straturile populațiunii din Ungaria, pentru-ca, la urma urmelor, nemulțumirea să fie generală.

Căci, cu permisiunea domnilor Maghiari, ori cât de ușurateci ni 'i-am pute închipui, tot nu putem presupune, că nu

vor simți și ei un fel de neplăcere, când se vor convinge, că procedura lor tot nu convine majorității locuitorilor din țeară. Pare că nu ne putem închipui oameni cu minte și numai în parte, căror să le convină a ignora de tot majoritatea prevalentă, fără de care, dacă fac socoteală, o fac cu totul zadarnică. Nedumerirea aceasta însă, vor judeca, baremi o parte, că își va ave și ea consecuențele sale.

Până una alta și Maghiarii cei cu minte trebuie să-și calce pe inimă și să se supună curentului domnitor: că o naționalitate mică, cum este cea maghiară, trebuie să facă politică energică contra naționalităților celorlalte. În privința aceasta, guvernamentalii maghiari nu întrec pe cei din opozițiune și nici acestia pe cei din tîiu. În anul trecut ocupându-se „Egyet-értés“ cu cursurile de limba maghiară pentru învățătorii dela scoalele elementare, spriginia pe guvernul, pe care într'altele îl combate cu atîta vehemență, cu cuvintele: „Ori-ce guvern, care face politică energică și hotărîtă contra naționalităților, maghiarisarea scoalelor ar trebui să o considere de chemarea sa principală“.

Acum însă e vorba de societatea întreagă nemaghiară și nu numai de scoale.

Reuniunea ascunsă sub mantaua „culturii“ a luat această sarcină frumoasă asuprași și dacă diarele din Cluj nu ne vor înșela, începutul are a se face în comitatul Hunedoarei. Comitatul acesta prea e împoperat de Români, deoarece toți renegații la olaltă, dimpreună cu elementele cele adevărate neromâne, nu fac a decea parte din populațiunea întreagă.

De altmintrenea domni Maghiari nu trebuie să fie atî de modesti. Începutul maghiarisării s'a făcut de mult. Direct și indirect se pun acolo pedeci dezvoltării intelectuale a locuitorilor nemaghiari, pentru-ca să se moaie și să se pregătească pentru cultura maghiară. Acolo se fac scoale de stat cu limba maghiară, pentru-ca să nu învețe nime nimic și învățătorii să aibă timp de a umbla cu pușca la vînat.

Dar' se nu păcătuim. În Deva este o scoală reală de stat și o preparandie (scoală normală), ai căror învățători nu au făcut cel puțin senzațiune cu vînatul.

Scoala sau scoalele aceste însă, ori cât de excelente ar fi, nu sânt de folos pentru poporul din majoritatea acelu comitat. Sînt de tot puțini cei ce frecventează scoala și căți sînt, sînt mai mult importați din alte părți ale țerii. Comitatul, după trebuințele locale, ar trebui să aibă în centrul seu un gimnasiu complet român, o scoală reală completă română și în anumite localități scoale capitale și în tot satul scoală elementară română.

Nici statul, nici societatea maghiară de lucruri de acestea nu vrea să scie. Încât se poate, administratorii statului paralizază scoalele române create și în înființare, cu toate că aceste nu sînt create

și nu se înființează pe socoteala statului, ci pe socoteala pungilor private ale Românilor.

Greu le este Românilor a se lupta cu concurența „posesorilor puterii faptice“, însă o fac pentru a-și salva individualitatea națională.

Salvarea aceasta, precum și numai nisuița cără dînsa, este însă „păcatul“ cel mare al nemaghiarilor și în special al Românilor. Într'aceasta, ni se pare, se caută sobolii spre a li se tăia capetele.

Vadă-și visul cu ochii Maghiarii, dacă cred că aceasta e calea gloriei lor. Noi nu credem, că vor isbuti; credem însă și le spunem de nou, că sînt pe calea cea mai rătăcită; că prin maghiarisare, precum s'au pornit, își taie ei înșiși creanga de sub picioare.

Revistă politică.

Sibiu, 26 Aprilie st. v.

Capitularea d-lui Gladstone se face cu o iuteală nespūsă. Lumsden, șeful comisiunii pentru regularea graniței în Afghanistan a fost rechemat; aceasta se poate cel puțin deduce din următoarea declarațiune nouă, pe carea a făcut-o dl Gladstone în ședința de ieri a casei de jos: „În urma acelei hotărîri, ca asupra punctului principal în afacerea graniței să se întempele o schimbare de idei în Londra, a intervenit o schimbare în ceea-ce privește necesitatea trimiterii unui oficer la fața locului. Noi am intrat în legături cu Lumsden și e de dorit, ca atî el, cât și Stephen să vină numai decăt la Londra“. — Acum sosesc din Londra o depeșă, în urma căreia Lumsden însuși se-și fi cerut rechemarea după-ce a primit scire despre hotărîrea guvernului, de a se primi linia de limitare propusă de Lessar. Asemenea se vor rechemă Stewart și alți oficerii, cari au făcut parte din comisiunea de delimitare.

Consulul rus din Londra dl de Staal a avut o conferență lungă cu Granville asupra garanțelor, pe cari ar ave Rusia să le dee cu privire la Herat. Se dice că Granville a propus un tractat, prin care Rusia s'ar deobliga să renunțe la o înaintare mai departe și să recunoască protectoratul englez asupra Afghanistanului.

De pace nici nu mai poate fi vorba, cel mult se vor mai trăgăna încă cîțva timp negocierile, și apoi va fi pace de pace. Chiar și în cercurile diplomatice există nesiguranța în ceea-ce privește manținerea păcii. Pregătirile de război se continuă, ear' o telegramă din Tirpul comunică, că locuitorii Heratului și Candaharului se tem de vre-un atac rusesc și cer ocupațiune engleză. Emirul însuși expediază trupe cu tunuri engleze din Candahar la Herat.

Afacerea „Bosphore Egyptien“-ului din Cairo era pe acî să se producă o colisiune serioasă între Franția și Anglia. Lucrul stă astfel:

Înainte de asta cu vre-o patruspredece zile s'a suprimat decăt poliția egipteană diarul francez, ce apare în Cairo „Le Bosphore Egyptien“. Acesta a fost organul consulatului general francez și-și avea corespondentul seu special în tabera Mahdi-ului, pe Oliveier Pain,

cunoscutul colaborator al foii parisiane „Figaro“.

Din cauza aceasta și din împregiurarea, că „Bosphore“ era de regulă mai bine informat despre cele ce se petrec în Sudan decăt presa guvernamentală anglo-egipteană, au aflat cu cale autoritățile militare engleze se acuse foaia pentru trdare de patrie. Deoarece-ace acolo, ca și în unele state europene puterea premerge dreptului, cei dela putere au aflat un instrument bun bucuros, pe un oficer englez de rang mai înalt, spre a suprima diarul și tipografia lui în cel mai brutal mod.

Un funcționar dela consulatul francez, spre a evita un astfel de act de ilegalitate, a intervenit în persoană, — în cîrînd a fost însă cu puterea depărtat decăt poliție. Lucru firesc, consulatul nu putea să suferă astfel de violări și a telegrafat la Paris, cerînd instrucțiuni. În chipul acesta s'au întrerupt la inițiativa guvernului francez relațiunile diplomatice între Franția și Egipt. Aceasta a impus încâtva vice-regelui și lucrurile s'au aplanat deocamdată cu intervenirea Sultanelui.

În urma unei corespondențe, pe care o primesc „P. Ll.“ din Alexandria, cestiunea a ajuns ear' într'un stadiu serios. Flota franceză a primit ordin spre a pleca cără Sud, și poate că până acum se și află la țermurul egiptean, și dacă nici nu s'a declarat încă război, totuși amărîciunea împrumutată e atî de mare, încât numai o schinteie trebuie, ca să se întempele exploziunea.

Cu privire la turburările din America centrală se comunică din Washington, că guvernul Statelor Unite nu e înclinat să se amestece în turburările acele, și se va mîrgini la aceea, să scutească drepturile și interesele cetățenilor sei. Opiniunea publică e pe lîngă înființarea unei uniuni federale a Statelor din America centrală, însă numai cu condițiunea, ca aceasta să se îndeplinească pe cale pacinică și spre promovarea intereselor economice.

Glose la răspunsul ministrului-president Tisza.

Sub acest titlu diarul național săsesc „Sieb. d. Tageblatt“ scrie în numărul seu de ieri următorul prim articol:

„Ministrul-president Tisza a dat în ședința dela 29 Aprilie la mai multe interpelațiuni, ce i s'au adresat, răspunsuri, cari din mai multe puncte de vedere merită o critică. Despre ridicarea curții cu jurați din Sibiu, pe care a anunțat-o în scurt prim-ministrul ca locoșitor al îmbolnăvitului ministru de justiție, vom ave ocaziune a ne pronuncia mai în merit îndată-ce ministrul de justiție se va încerca a motiva mai în detail această dispoziție, ce e îndreptată în contra libertății presei germane și române. Acum voim să supunem criticei înainte de toate răspunsurile, pe care dl de Tisza le-a dat la interpelațiunile deputaților români Truția și Babeș.

„Deputatul Truția a citat un cas, care și în patria noastră încă e extraordinar. În o comună română din comitatul Turda-Arieș s'a interzis decătă autoritatea politică ținerea serviciului ddeesc de Duminecă îndatinat și s'a împedat în faptă prin gendarmerie, deoarece-ce se suspecta inscenarea unei sîbări a lui Horia și Cloșca. Ministrul-president a afirmat în răspunsul seu această întemplare. În cele următoare cităm propriile lui cuvinte: „Când s'a ivit suspiciunea ba-

sată că în acea comună voesc să țină Dumineca sub pretextul unei liturgii sârbărească oprită de Sâmbătă, negreșit că s'a oprit și acest serviciu dădească și anume în modul că preoțimea în urma opririi nu a putut ține serviciu dădească și poporul, ce a început a acurge la biserică, făcut atent, prin gendarmi la neținerea serviciului dădească, s'a îmbrăsciat în toată ordinea fără de nici un sgomot. Aceasta e starea faptică a lucrului." Expunerea ministrului-president și raportul deputatului Truția despre incidentul neobișnuit, diferesc numai în un punct foarte necesar. Deputatul Truția a susținut că gendarmii ar fi pătuns în biserică cu baioneta pe pușcă și de acolo ar fi alungat oamenii, pe când ministrul neagă hotărât această împregiurare accidentală. Noi nu sîntem în poziția de a decide care din două: expunerea lui Tisza sau a lui Truția corespunde în acest caz faptelor; cu toate acestea în așteptarea noastră ne vom ține numai de expunerea lui Tisza, care se bazează pe rapoarte oficiale, în care negreșit că încă nu te poți totdeauna încrede, cu deosebire când isvoresc dela organe pătase în lucru, prin urmare mai mult ori mai puțin interesate. În esența lucrului, după cum am observat, nu schimbă nimic împregiurarea, dacă gendarmii i-au alungat pe credincioși cu puterea sau i-au împedecat înaintea aceleia dela intrarea în biserică. Lucrul de căpetenie e interdicerea serviciului dădească de Dumineca și oprirea faptică a celui din urmă.

"Oprirea e o măsură preventivă polițienească, prin care autoritatea a voit ca să prevină eventuala sârbărească a lui Horia și Cloșca. Caracterul polițienesc al acestei dispoziții nu-l schimbă nici răspunsul, pe care ministrul Tisza l-a dat mai târziu deputatului Babeș: „Aceasta nu e măsură polițienească din punct de vedere al statului polițienesc, ci aceasta, după părerea mea e datorința fiecărui guvern din lume". Acest răspuns al ministrului rămâne o frasă, care nu schimbă nici cât de puțin în clasificarea casului, cu toate că raportul dietal stenografat arată aprobarea îndată a dreptei camere deputaților. Aceasta e caracteristica poliției ca să împedecă pe celele de a se realiza, ca să prevină conturbarea faptică a ordinii de drept, spre deosebire de justiție, care urmărește vătămarea săvârșită a legii.

"Aceasta e deosebirea statului polițienesc de statul de drept: primul împedecă faptele cetățenilor încă înainte de ce acelea au trecut în stadiul ilegalității, precând cel din urmă pășese numai în contra încălcărilor săvârșite ale legii. Statul polițienesc lucră pe baza presupunerilor, statul de drept pe baza faptelor. E clar că rățecirea omenească are mai mult spaț pe terenul presupunerilor; nu se poate evita ca să fie combătute decătră statul polițienesc și pericole imaginare. Libertatea lucrărilor omenești e dată jertfă calculărilor subiective ale organelor ce execută poliția preventivă, prin urmare ea nu există de loc.

Arbitragiul, care e nedespărțibil de calculățiile subiective ale organelor polițienesci, a produs acea reacțiune puternică, carea a pus în Europa occidentală statul de drept în locul statului polițienesc.

"În cazul subversiv avem fără îndoială de a face cu un act al poliției preventive. Interdicerea serviciului dădească de Dumineca în Lupșa — așa se numește comuna din comitatul Turda-Arieș — a voit să împedecă ca să nu se țină cu această ocaziune și un părăstas pentru Horia și Cloșca. N'ar fi fost mai bine a aștepta că oare suspițiunea, că se va ține un astfel de părăstas, se confirmă într-o adevăr prin faptă? Se admitem că presupunerea s'ar fi confirmat, că liturgia s'ar fi ținut. Ar învalve oare în sine acest cas o faptă punibilă, pentru a cărei pedepsire ar fi trebuit să pășească judecătoria penală? Noi nu credem; cel puțin noi n'am auzit nimic despre aceea, că procurorul de stat ar fi încercat baremi proces arangiatorilor sârbătoirii lui Horia și Cloșca în locurile unde aceasta s'a întâmplat aievea. Cum era însă dacă suspițiunea se dovedea a fi nebasată și dacă în comuna Lupșa nu se ținea de loc părăstas pentru Horia și Cloșca sub timpul serviciului dădească? Acum în acest cas credincioșii comunei bisericesci Lupșa ar fi fost împedecați fără nici o basă dela împlinirea pietății lor, numai din cauză că organele polițienesci au fost stăpânite de o închipuire falsă. Actele religioase sînt puse sub scutul legii de stat; împedecarea cu forța sau conturbarea serviciului dădească al unei religii recunoscute, e o lucrare punibilă. § 190 al legii penale ungare (art. de lege V din 1878) dice: „Cine împedecă sau conturbă cu forța serviciul dădească al unei religii recunoscute de stat, comite un delict și e de a se pedepsi cu închisoare până la un an și în bani până la o mie de floreni. Încercarea e punibilă". Noi n'am auzit să se fi dispus o cercetare chiar și numai spre a aduce claritate cu privire la împedecarea serviciului dădească de Dumineca în biserică gr.-or. recunoscută de stat. Cercetarea e treaba judecătorei, care are de a constata, dacă nu cumva împedecarea cu forța a serviciului dădească din comuna Lupșa, formează delictul punibil al conturbării de religie conform §-lui 190 al legii penale. Prin aceea că ministrul-president îndreptățește oprirea serviciului dădească de Dumineca în comuna Lupșa, încă nu s'a satisfăcut legii.

"La toată întâmparea e curios, că ministrul-president în aceeași ședință a dietei, în care a aprobat oprirea serviciului dădească de Dumineca în Lupșa, a adresat deputatului Babeș recererea: „să arde dl deputat ori și când, dacă poate, vre-un cas, în care cineva în această patriă ar fi fost împedecat prin măsurile preventive în deprinderea drepturilor sale?" Deputatul Babeș a răspuns la aceasta foarte bine: „casul de mai înainte, în care credincioșii din Lupșa au fost împedecați

Dumineca în deprinderea dreptului lor pus sub scutul legii penale, — de a se ruga lui Ddeu".

"Tot atât de curioasă e din gura ministrului-president afirmațiunea: dl deputat nu-mi poate arăta nici un stat în Europa, în care deosebita rase și naționalități s'ar pute desvolta așa de liber, ca și în Ungaria". I se pot arăta dlui ministru-president, nu numai unul, ci mai multe state, în cari naționalitățile se pot desvolta mai bine, decăt în Ungaria. Aci e cel mai apropiat celalalt stat al monarhiei: Austria. În camera austriacă a deputaților poate vorbi fie-cine în limba sa maternă: nemțese, italiane, cehesce, polonesce, rutenesce, slovenesce etc., — în cea ungară numai unguresce sau cel mult un Croat — croățesce. În Austria limba judecătorească e întocmită după popațiune, și actele procesuale ale advocaților scrise în limba cehă, polonă, italiană etc. sînt primite decătră judecătorei, ba chiar și sentențele se eliberează și în aceste limbi; acusatul poate fi apărât în limba lui maternă; în Ungaria din contră, actele nemaghiare ale advocaților sînt respinse decătră judecătorei de prima instanță, sentențele se concipează numai în limba maghiară, acusatul nemaghiar se apără nu în limba sa maternă, ci numai în limba maghiară.

"În Austria statul susține și gimnasia și scoale reale cehice, polone și rutene, ba chiar și universități cu limba de propunere cehică și polonă; în Ungaria, chiar după legea „despre egala îndreptățire a naționalităților" instrucțiunea trebuie să fie maghiară; nici baremi datorința impusă prin această lege (§ 17) guvernului — de a îngrijii pentru instrucțiunea în limba maternă a tinerimii nemaghiare dela scoalele medii, nu s'a împlinit; nu există în Ungaria nici o singură scoală medie nemaghiară susținută de stat; ba Germanii din Ungaria proprii n'au nici un gimnasiu german, nici o scoală reală, germană, cei 120.000 de Germani din Budapesta n'au nici baremi o scoală elementară și supresiunea ultimei scoale elementare germane din Budapesta a fost salutată decătră ministrul de instrucțiune în al decelea raport oficial al seu ca faptă, care merită „recunoștința națiunii".

"Am pute trage mai multe paralele și cita mai multe exemple. Mai îndigim numai la Elveția, unde egala îndreptățire a celor trei limbi ale țerii, — a celei germane, franceze și italiene, — e executată pe deplin, și la Belgia, unde limba vlemică se bucură de îngrijirea egală a guvernului asemenea cu cea franceză.

"Aceeași valoare ca și frazele amintite ale lui Tisza, are călătătă asigurare a sa, că „urmărește activitatea naționalităților cu cea mai mare bunăvoință acolo, unde aceste se nisuesc între marginile legii după binele lor propriu." E anevoiă a nu scrie satira. Iși vindică „cea mai mare bunăvoință față cu naționalitățile" același Tisza, sub a cărui guvernare s'a creat legea aspră a instrucției obliga-

toare a limbii maghiare în scoalele populare nemaghiare și legea tot atât de aspră privitoare la scoalele medii, sub a cărui guvernare maghiarisarea se urmează cu atâta zel și se promovează pe cale oficială ca nici când sub alt guvern, sub al cărui guvern directorul r. ung. de foresterie Girsik provoacă în un act oficial (nr. 101 din 16 Dec. 1881) pe funcționarii de foresterie să-și maghiarizeze numele și le promite în schimb favoruri fără de a fi desavuat pentru aceasta, — același ministru Tisza, care deneagă prin scrișoarea sa dela 21 Februarie 1885 nr. 9066 întărirea statului reuniuni române „Opinca română" ce în faptă se restrânge numai la naționalitatea română, cu motivarea „că proiectata reuniune ar periclita prin activitatea ei în sensul statului așternute conviețuirea pacinică dintre diferitele naționalități", pre când prin o altă scrișoare declară de „periculoasă ideea de stat maghiar și păcii interne" defensivă comitatului Sibiu în contra molestatărilor „reuniuni de cultură maghiare", cari în faptă sînt întocmite pentru propagarea Maghiarismului între naționalitățile nemaghiare. Nu e mirare când același ministru răspunde deputatului Truția că, „despre o persecuțiune a naționalităților în țeară și preste tot în părțile ardeleni prin organele de stat, prin presă și prin societatea maghiară, — nu poate ave nime cunoscință, deoarece-ace așa ceva nu există." La toată întâmplarea e prea mult dis, că „nu poate ave nime cunoscință". Ar fi mai de creșut dacă Tisza s'ar fi restrîns a dice, că el — care în decursul guvernării sale de deuce ani n'a făcut în nici un cas dreptate plânsorii vre-unei naționalități nemaghiare în contra opresiunii organelor de stat și a dat cursul cel mai liber societății maghiare în maghiarisarea numelor precum și celorlalte reuniuni de maghiarisare, — nu află nici o persecuțiune a vre-unei naționalități prin presă în aceea, că d. e. „Magyar Polgár" provoacă pe publicul seu să nu cumpere nimic dela industria și economii sășesci pentru a-i ruina prin aceasta materialicesce și a-i silii la maghiarisare.

"Vocea Covurluiului" din Galați, ocupându-se tot cu aceste răspunsuri, scrie:

"În fine d. Tisza ministrul de interne și președinte al consiliului de ministri din Ungaria, a răspuns la interelațiunile ce i s'au făcut în Camera deputaților în privința achitării pronunțate de curtea cu jurați din Sibiu în persoanele directorului și redactorului diarului român „Tribuna", acusați de agitatori contra populațiunii maghiare și a ideii de stat maghiar; asemenea s'a pronunțat și asupra interelațiunii, ce i-a adresat-o deputatul român d. Truția, relativ la oprirea prin gendarmi a serviciului divin din biserică română a comunei Lupșa din Transilvania.

După cum au avut ocaziune cetitorii nostri a se convinge din telegrama din Budapesta, pe

Foița „Tribunei".

Bunica

de Bojena Němcová,
tradusă din limba boemă
de Prof. Dr. Urban Iarník.
(Urmare.)

Nu merseră departe și se pomeniră între copaci frumoși, printre care și vedeau curtea cea albă și pădurăria înaintea lor. Pe dinaintea casei era un loc verde, îngrădit și sădit cu tei și cu castani, sub care erau câteva lăvițoare și mēșuțe, înfipite în pământ. Pe earbă se plimbau pāunii, despre care bunica dicea, că au pene āngeresci, strigāt drăcesc și mersul hoțesc, un cārd de bibilici de cele pētate și plānșe; iepuri de casă de cei albi ședeau în earbă și-i ascuțiau urechile, îmbrāsciāndu-se tricoși la ori-și-ce sgomot. O frumoasă cāprioară cu șgardă roșie era culcātă pe prispă și cāțiva cāni rāțeciau prin curte. Abia copiii le strigară, și cāni lātrară vesel, sārīră la copii, începură să se învērtească în giurul lor, încāt mai, mai cā-i rēsturnară la pāmēt. La chemarea Adelei veni și cāprioara și cu ochiul seu cel înțelept se uita așa de drāgălaș la fetiță, ca și cum ar fi vrut să dică: „Ah, dumneata ești, care îmi aduci bucatele cele bune; bine ai venit!" Adela trebuie să-i fi fost vēdūt asta pe ochi, cāci îndată bāgă māna în buzunārul și-i întinse o bucățică de frāncelă cāprioarei, pe care aceasta o prinse, alergānd apoi după fetiță.

"Ce naibă v'a mai apucat, haită ce sūnteți!" strigă de undeva un glas și după o bucată de vreme eși din odaie pădurarul într-o ușoară haină verde și cu o cāciuliță de casă pe cap. „Ah, plăcuți oaspeți!" strigă, dārīnd pe bunica. „Bine ați venit — întrați numai... Hectore, Diano, Amino, cārați-vē! Nici cā se mai aude vorba de ei."

Bunica intră în casa, deasupra uși careia se aflau nisce mari coarne de cerb. În pridvor atīrnau câteva pușci, însă foarte sus, ca copilul să nu poată să le atingă. Bunichii îi era mare frică de pușcă chiar cānd nu era încercat și cānd domnul pădurar rīdea de dīnsa, ea dicea: „Cine poate să șcie, ce i se întâmplă! dracul nu doarme!"

"Adevēr!" dicea pădurarul. „Cānd îngăduesce Dumneșeu, și sapa se sloboșesce."

Bunica îl ierta pe dl pădurar, cānd o nēcājia adeseori, — numai să nu ție în deșert numele lui Dumneșeu și să nu blāstēme. Aceasta bunica nu putea să o audă. Îndată își astupa urechile, dicēnd: „De! la ce mai trebuie aceasta, gura aia nespālātă — ar trebui să stropēască cu aghiasmă după dta."

Pădurarului îi era dragă bunica și de aceea cānd era ea de față, bāga bine de seamă să nu atingă pe dracul, care, cum dicea el, fără voie i se amesteca în vorbire.

"Și unde aveți pe doamna nānașă?" întrebă bunica, după ce intrară în odaie și acolo nu găsi pe nimeni.

"Ședeți numai, îndată am s'o chem. Șci d-ta, dīnsa tot numai ca o cloșcă rācāe între pui", dīse pădurarul, ducēndu-se, ca să cheme pe nevastă-sa.

Băieții se puseră la dulapul, în care străluciau pușcile și cuțitele de vēnat, fetele se jucau cu cāprioara, care intră împreună cu ele în odaie, bunica însă îmbrāșoșānd cu o singură căutare întreaga odaie cea plăcută, și bine orīnduită, își dicea: „Adevēr mai este, să vini aici în dī de sērbātoare sau de lucru, totdeauna e ca în cutie". Și cānd îi cādū în ochi tortul, care legat și deosebit cu un sēm n zăcea pe lavița de lūngă sobă, se apropiă și se uită la tort.

Eată ușa se deschise și prin ea intră doamna, încă destul de tīnēră, într-o curată haină de casă și cu o cāciocāă albă pe cap; pe brațe ducea o mică fetiță cu pēr galbin. Cu inima deschisă salută de bun venit și pe bunica și pe copii, și la fața ei limpede și plăcută se vedea, că într'adevēr îi este cu plăcere. „Am stropit pānza. Îmi pare bine, ēst an are să fie albuță ca batista", dicea pădurăreasa, desvīnvāndu-se de nefința ei de față.

"Se vede hārnicia", dīse bunica; „o bucată la bilitoare și eată cā mai e gata pentru țēsētor. Aceasta are să fie pānzișoară ca pergamentul. Numai să vi-o facă bine și să nu vē înșele. Mulțumit ești cu țēsētorul d-tale?"

"Șci bine, bunico dragă, fiecare dintre ei înșeală!" dīse pădurăreasa.

"Oh vai, nevestelor, aș vrē să șciu, cum ar pute să vē înșele țēsētorul? doară toate le aveți bine șocotite", grāi pădurarul rīdēnd. Dară ședeți numai și nu stați! îndemnă el pe bunica, care nu putea să se deslipească de tort.

"Oare mai avem vreme destulă", dīse bunica luānd de mână pe mica Anuță, pe care doamna pădureasă o puse la laviță, ca să nu cađă, fiindcă abia începea să umble.

Îndată-ce doamna de casă se depārta dela ușă, se iviră pe din dosul ei doi băieți arși de soare, unul cu pēr deschis, după mumą, altul cu pēr negru, după tată. Într'adevēr au nāvālīt și dīnșii cu toată pofta în ușă împreună cu muma lor, însă cānd se deteră la vorbă cu bunica, nu șciau îndată cum și ce să le spună copilor, începură să se rușineze și se ascunseră după rochiile mumei lor.

"Ce mai e nou, gaitelor? începū tata, „se cade oare să vē ascundeți după mumą, cānd trebuie să-i primiți pe oaspeți? Îndată să-i dați mână bunichii."

Băieții buni bucuroși pāșiră cātră bunica, dāndu-i mānile. Bunica însă le puse mere în ele.

"Na-ți și vē jucăți, și altă dată să nu vē rușinați, nu se cade băieților, să se ție de fustele mumei", îi sfātuia bunica. Băieții își coborīră ochii uitāndu-se la mere.

(Va urma.)

care am publicat-o în numărul nostru de ieri, d. Tisza a răspuns ca ori-ce Maghiar șovinist în locul lui. D-sa a anunțat mai întâiu hotărârea consiliului de miniștri de a suspenda curtea cu jurați din Sibiu, deoarece-ce a dat repețite probe de independență, nevoind a pluti în apele șovinismului maghiar. Declarațiunea aceasta, așa ne spune telegrama citată, a fost aclamată de toate partidele din parlament. În cât pentru oprirea cu gendarmi a serviciului divin, în ziua în care din întâmplare căduse și aniversarea seculară a executării lui Horia și Cloșca, d-sa neagă pur și simplu faptul, și adaugă că naționalitățile au toată libertatea de a se desvolta pe câtă vreme nu vor veni în colisinne cu legile în vigoare

Noi ca unii ce sîntem mai departe și nu îndurăm de loc consecințele isprăvilor politice ale puterilor din Pesta, și cari prin urmare sîntem în măsură de a judeca mai calm, nu ne putem mira în de-ajuns și nu ne putem explica de loc actele arbitrare ale guvernului ungar, îndreptate contra celorlalte naționalități, și cu deosebire contra Românilor, afară numai dacă am admite că Maghiarii, convinși în cele din urmă de utopia superiorității lor culturale și civilizatoare și spăriați de forța vitală a elementului român și regresivitatea numerică a celui maghiar, au ajuns a se hotărî pentru o luptă pe viață și moarte și cu toate mijloacele contra Românilor de dincolo de Carpați. Căci numai presupunându-le o asemenea hotărîre, am pute să nu privim în apucăturile lor efectele unei deteriorări celebrare a întregii lor națiuni.

Dacă d. Tisza, și cu el împreună întregul element maghiar, crede că prin suprimarea curții din Sibiu va înăduși glasul opiniei publice române; dacă speră că societățile pentru lățirea culturii maghiare, înființate în Transilvania sub patronajul direct al guvernului din Budapesta, vor introduce prin transfuziune în organismul aemic al poporului maghiar sângele vigoeros al elementului român, se înșeală amar; căci nu prin asemenea măsuri se decretează asimilațiunea și absorbirea unui element eterogen. Asimilațiunea nu se impune ci se îndeplinește dela sine, ear ca condițiune principală, se reclamă înainte de toate o cultură mult mai superioară pentru asimilați de cât cum au Maghiarii și mult mai inferioară pentru cei ce urmează a fi absorbiți, de cât acea de care dispun Români. Pe cât timp dar' lupta între Unguri și Români se va purta pe terenul culurii, Români n'au nevoie a se teme de rezultatele ei. Dacă din contră Maghiarii vor voi să transforme acea luptă într'o luptă de forțe brutale, pentru care par a se fi hotărît, atunci ear nu scim cine va avé a se căi în cele din urmă.

Cronică.

Postal. Posta cariolă dintre Vulcan și Petroșeni va comunica din 10 l. c. n. începînd în fiecare zi.

Maial. Ați dimineață la 7 oare a eșit în Dumbravă (Junger Wald) toată tinerimea — băieți și fete — de pe la scoalele sășesci din Sibiu, cu muzica militară. Timpul e foarte frumos și dacă va ține până de seară așa, ca de obicei, tot orașul va fi afară până târziu.

Modul de convocare a congediaților și rezervistilor. Din cauză că foarte mulți congediați și rezervisti nu-și însinuă locul de ubicațiune și din această cauză nu li se pot imana convocatoriile, ministrul de honveți a dispus ca listele celor congediați pe viitor să se afișeze în comună timp de opt zile, ear' a rezervistilor și honveților congediați timp de șese săptămâni.

Expozițiunea din Budapesta și „Atila.” Toți oficerii de honveți au primit îndrumare dela locurile mai înalte, ca pe timpul expozițiunii să poarte „Atila” atât pe locul expozițiunii, cât și în „Városliget.” Asemenea vor avé pe timpul acesta a se prezenta în „Atila” în operă și în teatrul național. Fală!

Funcționarii defraudanți sînt la noi numeroși. În zilele aceste s'a ordinar cercetare pentru defraudățiune de bani oficioși în contra judeului Dr. Ioan Hadlár dela judecătoria cercuală din Marczala.

Defraudare nouă la posta din Budapesta. Din Pesta se scrie: Aci s'a constatat earăși o defraudare postală de aproape 6000 fl. Ieri după ameați a soț din Neusatz un sac de

postă, care conținea scrisori împovorate cu suma de 5894 fl. Sacul a fost dus în secțiunea respectivă a poștei și a fost luat în seamă decătră funcționarul Simoncsics. Deși pe sac nu se observa nimic deosebit pe dinafară, totuși Simoncsics l'a examinat ceva mai cu deamănuntul și a observat, că inscripția poștei din Neusatz abia se poate ceti. A chemat pe șeful postal și în prezența unei comisii s'a deschis sacul, în care erau numai țiare vechi. S'a constatat, că sigilele poștei din Neusatz au fost rupte și falsificate. Astfel a dispărut suma de 5894 fl., fără a i se da baremi cu bănuiala de urmă.

Emigrațiunea în America. Ministrul de interne comunică prin un circular adresat comitatelor, că ambasadorul Statelor-Unite a comunicat ministrului de externe legea dela 3 August 1882 privitoare la regularea emigrării în Statele-Unite. În sensul acestei legi, criminalilor ordinari, idioților și oamenilor fără mijloace de subsistență li se deneagă trecerea în America. Dacă vre-un proprietar de corabiă ar trece dincolo vre-o persoană de aceste, proprietarul e obligat a purta speșele de returnare.

Stabiliment de țesături în București. Comisiunea însărcinată de ministrul de comerț și industrie al României, pentru a arăta modul cum s'ar puté întrebuința într'un sens mai folositor suma de lei 200.000, ce adunarea deputaților a acordat acestui ministru pentru înființarea unui stabiliment de țesături, a propus ministerului următoarele:

a) Să se facă o torsiune de fire necesare țesăturilor, ear' nu să se procure din străinătate acele fire;

b) Pe lângă Asilul Elena Doamna să se mai înființeze trei răsboae mecanice, care împreună cu torsiunea, să fie mișcate cu puterea de aburi.

Mai arată că ar fi bine, ca acest stabiliment la început să nu lucreze decăt albituri de țesături groase necesare celor săraci.

În fine opinează numirea unui om special, care să întocmească un proiect de mașinele necesare, și împreună cu arhitectul ministerului să facă planul și deusul clădirilor necesare. Apoi aceste dispozițiuni să fie supuse cercetărilor unei comisii speciale.

Studentii români în farmacia din București au constituit o societate ce poartă numele „Societatea studenților români în farmacie”, al cărei scop este de a desvolta arta și știința farmaceutică, susținerea drepturilor și ajutorarea studenților fără mijloace.

Expulsiunea familiilor princiare franceze. În timpul ultim s'a vorbit mult prin țiarele din Franca despre intențiunea guvernului francez de a propune camerelor alungarea din țeară a familiilor Bonaparte și Bourbon. Această scire se desminte. Guvernaul nu s'a ocupat de loc cu această cestiune. E vorba numai de revizuirea legii electorale pentru a-i declara pe membrii din aceste două case domnitoare ale Franciei de neelegibili.

Vezevul. Din Neapole se scrie: Massa de lavă, ce a erupt din un crater al Vezevului, a început a curge mai întâiu înspre Tore del Greco în depărtare cam de o jumătate de kilometru, apoi și-a schimbat cursul înspre Pompeji. Nici un cutremur de pământ nu s'a simțit cu ocaziunea erupțiunii, decăt numai un șgomot subteran înădușit. Nici una din localitățile din împrejurime nu e înfricată din cauza aceasta, deoarece locuitorii cred că de astădată nu se va întâmpla vre-o primejdie mai serioasă. Dela anul 1872 Vezevul a fost liniștit; buletinele, ce se dau despre starea Vezevului, au fost liniștitoare. Incidentul dela 18 Decemvrie încă nu a fost primejdios. E de dorit ca siguranța, în care se crede poporațiunea, să nu fie pedepsită prin o erupțiune ulterioară care să aibă urmări triste.

Cestiuni scolare.

Tractarea exercițiilor gimnastice în scoalele primare.

De

losif Aron.

(Urmare.)

IV Mișcările trunchiului.

Încovoiați-vé înainte — una! Mă-nile se întind în sus și — ținînd și picioarele întinse — trunchiul se încovoie mereu până-ce se poate atinge pământul ori vârful degetelor dela picioare cu vârful degetelor dela mîni. La comanda „doué” se ridică trunchiul mereu în sus și mînle se pun la solduri.

Încovoiați-vé înapoi — una! Mă-nile sau se întind în sus, sau se încrucișează la spinare, ear' trunchiul se încovoie cât e cu putință înapoi; la „doué” — ca mai sus.

Încovoiați-vé la stînga — una! Această încovoieare se execută așa, că mîna stîngă

se lasă în jos și dreapta se ridică în sus, ținînd palmele amîndoune deschise; mîna stîngă întinsă fiind în jos se apropie de trup, ear' mîna dreaptă se ține cu cea stîngă în o linie verticală, avînd palma spre partea, în care se face încovoiearea. La „doué” se ia poziția de mai naite.

Încovoiați-vé la dreapta — una! Încovoiearea la dreapta se face tot ca încovoiearea la stînga.

Loviți palmele cu vârful picioarelor — una! doué! Se întind mînle înainte, palmele stau orizontal, întoarse spre pămînt, și se ating cu vârful degetelor picioarelor; la „doué” se ridică stîngul, la „doué” dreptul — până se comandă „stați”.

V. Mișcările capului.

Capul se mișcă la comanda:

1. Priviți în stînga — una! } Atenți — una!
2. Priviți în dreapta — una! }

VI. Întoarcerile corpului.

Sînt trei feluri de întoarceri cu corpul: întregi, de jumătate și îndoite.

Întoarcerile întregi se execută la comanda:

1. Vê întoarceri spre stînga — una! } front—una!
2. Vê întoarceri spre dreapta — una! }

Întoarcerile de jumătate se execută la comanda:

1. Jumătate spre stînga — una! } front—una!
2. Jumătate spre dreapta — una! }

Întoarcerile îndoite se execută la comanda:

1. Frontul înapoi — una!
2. Frontul înainte — una!

Aceste exerciții fiind mai cunoscute, nu au lipsă de explicări speciale.

VII Formarea de șiruri simple și duple.

Cum se formează șirurile simple, s'a arătat la început. (A se vedé comanda „La rînd”.)

Pentru a forma dintr'un șir simplu, un șir dublu, se numesc scolarii cu numerii „unu”, „doi”, începînd dela capătul șirului (aripa dreaptă), și la comanda:

Șir dublu — una! Scolarii numiți cu numărul „doi” pășesc cu piciorul drept un paș înderăt spre dreapta, ca să ajungă a sta cu un paș drept înapoia celor numiți cu numărul „unu”. Cei numiți „unu” cu cei numiți „doi” formează câte o păreche.

Într'un șir — una! La această comandă scolarii din șirul al doilea (cei numiți „doi”) pășesc cu piciorul stîng un paș înainte spre stînga, ca să ajungă a sta de-astînga celor numiți cu numărul „unu”.

Din șiruri se formează rînduri, comandînd: „Vê întoarceri spre stînga” ori „Vê întoarceri spre dreapta”. Prin întoarceri se formează dintr'un șir simplu — un rînd simplu, dintr'un șir dublu — un rînd dublu. În rîndurile duple stau câte 2 băieți alătura. Din rînduri duple se pot forma rînduri cadruple, așa că mai întâiu se numesc soții (părechile) din rîndul dublu cu numerii „unu”, „doi”, și apoi la comanda „rînd cadruplu — una!” cei numiți cu numărul „doi” pășesc cu piciorul stîng un paș înainte spre stînga, ca să ajungă a sta de-a stînga celor numiți cu numărul „unu”. În rîndurile cadruple stau câte 4 băieți alătura. Rîndurile cadruple se pot earăși descompune în rînduri duple și simple — la comanda: „rînd dublu”, „rînd simplu”. Și dintr'un șir dublu se poate forma rînd cadruplu, asemenea din rînd cadruplu se poate forma șir dublu.

(Va urma.)

Mulțumită publică.

Subscriși aduc prin aceasta în numele societății de lectură „In. M.-Clainiană” a teologilor din Blaj mulțumită dlui Georgiu Boeriu din Vad, supralocotenent c. r. în pensiuie, domiciliat în Căhalm, pentru darul maritim de 10 fl. v. a., ca taxă de membru fundator la sus numita societate.

Fapta nobilă a dlui Georgiu Boeriu să afe mulți imitatori, iubitori de cultură și progres ca d-sa.

Blaj, 6 Mai n. 1885.

Pentru societatea de lectură „In. M.-Clain”.

Nicolau Togan, Parteniu Birlea,
președinte. not. coresp.

Varietăți.

(Datoriile europene.) Diarele prusiane publică următoarea statistică asupra datoriilor europene:

Datoria publică în Prusia, în care intră și partea cu care contribuie această țeară la datoria imperului, reprezintă un capital de 336 franci de cap, și o dobândă de 10 fr. 60 c.

După această statistică, țeara care are mai multe datorii este Franca, cu 675 franci de locuitor, și o dobândă de 26 fr. 90 c.

Vine în urmă Englitera cu 529 fr. capital și 20 fr. c. dobândă; Olanda, 510 fr. capital

și 16 fr. 60 c. dobândă de cap; Italia, 401 fr. capital și 19 fr. dobândă; Belgia, 364 fr. și 15 fr. 15 c.; Austria, 361 fr. și 16 fr. 25 c.; Rusia, 121 fr. și o dobândă de 5 fr. de cap.

(Corsetarea) forma la curțile franceze o funcțiune deosebită. Regina trebuia să se lase a fi corsetată decătră croitorii numiți pentru acest lucru. Maria Teresia, soția lui Ludovic XIV l'a rugat pe regele să o dispenseze de această siluire; fiind tineră se revolta totdeauna decăte-ori maestrul de corsetat își învolta lucrarea. Regele n'a voit însă să-i împlinescă cererea. În intrigile galante ale timpului aceluia se întâmplă însă adeseori, că maestrul de corsetat erau bine văduți damelor. De multe-ori acest serviciu a servit amozilor de cale pentru a se puté furișea la adorata inimii lor.

(O mișcare în casarmele engleze.) Sgomotele de reșbel între Rusia și Englitera produc o ciudată mișcare printre femeile soldaților englezi.

Un soldat englez care voiesce să se căsătorească repede, examină mai întâiu care este situațiunea efectivelor de femei în casarmă. Dacă fie-care companie are efectivul seu regulamentar de noué spălătorese, și dacă efectivul de cinci-spredece spălătorese formînd reserva fiecărui regiment este complet, atunci nu mai este nici o speranță de a obține autorizația trebuincioasă.

Dacă sergentul, corporalul sau soldatul nu ține seamă de această dispozițiune, atunci el este condamnat sau arestat; cu toate aceste sînt sergenți, corporali și soldați, cari preferă să sufere o pedeapsă în loc de a înscrie pe soțiile lor în rolul spălătoreșelor trupei.

Când regimentul este chemat a eși din casarmă, toate femeile rămîn în cuartir și s'au văduț unele casuri, în cari casarmele au fost păzite de cătră un adevărat corp de spălătorese. Orașul Halifax, în Canada, se află în acest cas: trupele au plecat pentru a se bate cu insurgenții, și casarmele sînt pline de femei fără bărbați și fără să aibă să spele rufe.

Serviciul telegrafic

al
„TRIBUNEL.”

Budapesta, 8 Mai n. Pertractarea procesului în afacerea omorului dublu s'evîrșit de Emeric Balentics. Balentics recunoaște, că a omorît pe fetele Veronica Pesek și Rosa Budai și că a furat 31 fl. După cetirea repertului medical se procede la ascultarea martorilor. Iulia Pesek, mama fetei Veronica Pesek, fasio-nează, că fată-sa i s'a plîns de repețite ori, că un individ cu numele Imre o amenință cu omorire. Părinții fetei Rosa Budai spun plîngînd, că ei i-au permis fetei lor să o cerceteze pe Veronia Pesek; pe asasinatoarea ei nu-l cunosc. Stăpînul Veronicei, medicul Altmann spune, că el a auđit în chilia fetei mai adeseori șgomot, când s'a s'evîrșit însă omorul dînsul zăcea bolnav în chilia sa; el a auđit numai un șgomot înădușit, căruia nu i-a atribuit nici o însemnătate. Martorul Filks spune, că o cunoaște pe Veronica numai atăta, încăt i-a vîndut albituri. Se cetesce apoi depeșea lui Scheller adresată poliției, în care se deseamnă ca omorîtor Balentics. În declarațiunile sale făcute poliției din München, Scheller fasio-nează că lui i s'a recomandat Veronica sub numele de o oare-care doamnă Harsányi; el a și cercetat-o după aceea. Veronica i-a povestit și lui despre amenințările lui Balentics; acestea l-au făcut să presupună, că dînsul e omorîtorul. Pertractarea se suspinde pe 4 minute.

Casa deputaților. Proiectul de lege privitor la dreptul de apă, după vorbirile lui Szivák, Haviár, Darányi și a ministrului de comerț, a fost primit în desbaterea generală; s'a început desbaterea specială.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar

Bibliografie.

„Ortodoxul.“ Apare în fie-care Duminecă. București, 21 Aprilie 1885. Anul VI. Nr. 15. Sumar: Religiuina în stat. — Monumentele religioase în România. — Despre zelul păstorilor bisericești contra viciilor și scandalurilor, de Diacon A. Protopopescu. — Diverse. — Cătră abonați.

„Țara nouă“. Revistă științifică politică, economică și literară. Redactor: Ioan Nenițescu. Apare de două ori pe lună. București, 18/30 Aprilie 1885. Anul II. Nr. 6. Sumar: Instrucția executivă, de I. Nenițescu. — Învățătoarele sătești și haina națională, de Const. Tasu. — Cheile (legendă), de Samson Bodnărescu. — Viața și moravurile animalelor, de C. P. — Demoralizarea și corupția, de I. Aristotel. — O poticnire a spiritismului (urmare), de T. N. — O notiță, de Const. C. Popovici. — Te-ai dus (poesie), de Elisabeta M. Ionescu. — Rondel (poesie), de T. G. Dj. — Corespondență.

Sciri economice.

Starea sēmănturilor. După rapoartele oficiale soosite la ministerul de agricultură, industrie și comerț, — cari însă vorbesc despre luna lui Aprilie și s'au compus sub influența pagubelor cauzate prin seceta îndelungată, atât sēmănturile de toamnă, cât și cele de primăvară — cu puține excepțiuni — se pot numi slăbuțe; cu deosebire cele de toamnă sânt perite în multe locuri, ear' cele de primăvară sânt stagnante în dezvoltare. Scirile mai din urmă însă despre ploile calde și plăcute descriu poziția cu totul în alte culori; și pe baza rapoartelor telegrafice soosite din din toate părțile țerii, se poate dice, că sēmănturile într-atâta se vor îndrepta — ba în parte s'au și îndreptat deja — încât cu tot dreptul putem spera produse îmbucurătoare. Numai chiar pagubele cauzate în sēmănturile de rapiță sânt atât de considerabile, încât la producțiune bună de rapiță abia pot fi prospecte. Lipsa de nutreț, care cu deosebire în părțile de sus ale Ungariei a devenit atât de nesuferită, acum, după-ce timpul s'a îndreptat favorabil, — la toată întâmplarea va înceta.

Plantele de săpă, de primăvară, cari cu mare greutate au putut răsări, probabil, că se vor desvolta pe cât se poate de bine. Timpul pentru înflorirea pomilor încă a fost foarte favorabil, ce se și vede din promiterea bogată de fructe, așa, că se poate prevedea un rezultat pe cât se poate de îmbucurător. Tot astfel se poate dice și despre vița de vie, ce a progresat neobișnuit. Despre pagube cauzate de insectele stricăcioase nu au sosit plângeri nouă, se poate spera dar', că și în privința aceasta influența ploilor va fi binecuvântată. După scirile telegrafice, ploile au influențat mult asupra câmpurilor în comitatele: Bihor, Zala, Pojon, Torontal și Timiș.

Concurența franceză în România. Autoritățile franceze încep a se ocupa de cestiunea concurenței ce produsele germane și austriace fac celor franceze pe piețele române.

Însărcinatul de afaceri al Franței la București crede că lupta nu e cu neputință și, în raportul seu, recomandă exportatorilor francezi de a limita pe cei germani și austriaci, adecă de a acorda clientelei lor române credite de șese, nouă și două-spre-șase luni.

Dînsul sfătuiesce pe exportatorii francezi a adopta sistema celor germani și englezi, care constă într-a fi reprezentati prin case corespondente (un fel de agenții), unde se expună mostre de mărfuri de tot felul și de toate calitățile, precum și prețurile de fabrică ale fie-căreia.

Raportul adaugă că la București sânt patru-șeci și trei agenți comisari însărcinați a reprezenta mai multe casse din Austria, Germania, Elveția și Englitera.

Prospectele producțiunii zăharului de trestie. De-ducând după rapoartele soosite până acum, ați deja se poate dice, că producțiunea zăharului de trestie în anotimpul acest mai din urmă a decăzut considerabil, și adecă nu numai în Germania, ci chiar în Austro-Ungaria, mai departe în Franța, în Belgia și Holanda. În Franța scăderea producțiunii de trestie se pretuiesc la 15—20%. În urma noului regulament pentru zăhar în Franța se formează o propagandă mare în favorul producțiunii de trestie, ce conține zăhar în abundență. — În cele mai multe casuri însă e foarte greu a înființa comerțu între producători și fabricanți și cu deosebire în ținuturi cu trestie săracă de zăhar. Producătorii mai bucuros își vënd trestia cu 4—5% fabricanților de spirt, cari le plătesc de majă cu 15 franci. În ținuturile cu trestie mai bogată în zăhar producătorii, după-cum sânt de obicei, formază comerțu cu diferite prețuri. Cu privire în Belgia și Holanda, în aceste țeri în anul present e probat, că nu vor lucra mai multe fabrici. În țeriile amintite mai sus foarte cu greu se vor pute înființa comerțu, ba încă o parte a preparatelor probabil, că va emigra în Franța. În timpul mai din urmă adecă nu numai în hotar, dar' chiar și în giurul Lüttich fabricatele franceze au promis un preț cu mult mai mare, ca fabricatele belgiane. Diferența prețurilor își află explicarea în aceea, că legea pentru zăhar în Franța face capabil pe un fabricant francez a dispune de prețuri cu mult mai mari, ca un fabricant belgian. Producțiunea Belgiei din anul 1885—6 se pretuiesc circa la 60,000,000 chlgr., ce înseamnă un scădemēt cam de 30%. Din unele ținuturi ale Holandei se vestesc o decădere de 50%. Acum însă în timpul mai din urmă întreprinderile de comerțu se fac cu mai multă înlesnire, decând adunarea generală a fabricanților a decis în Rosenlaal, ca prețul trestiei să se urce cu 1 fl. de fie-care 1000 de chilogrami. Fabricatorii, cari întreprind fabricate mai fine, au de enget a-și limita lucrările, deoarece, prețul zăharului de trestie comparându-se cu al zăharului fin preparat, e foarte mare. Tot din această cauză se plâng acum mai de curēnd și fabricatorii englezi, cari încă întreprind preparate mai fine. În Austro-Ungaria producțiunea de trestie a Boemiei și

Moraviei — cari țeri servesc o 7/8 parte a producțiunilor din întreagă monarchia — cu 20—30% se pretuiesc mai puțin, ca în anii precedenți; în Ungaria acest număr va fi și mai neînsenat. În Germania limitarea producțiunii de trestie se pune cam la 20%. Toate aceste se referesc de bună seamă la trestia de vëndare, ear' nu și la așa numiții acționari ai trestiei fabricelor, cari după regulamentul sânt datori a o cultiva. Trestia destinată pentru speculație cu toate aceste nu face impresiune însemnată asupra fabricării zăharului, ce nici la un cas nu trebuie, nu este permis a trece cu vederea.

Piața din Mediaș, 6 Mai. Grâu hectolitra fl. 5.7 până fl. 6.—; grâu mesteecat fl. 4.50 până fl. 4.70; sēcara fl. 3.50 până fl. 3.60; orđul — până fl. —; ovēsul fl. 2.60 până fl. 2.75; cucuruzul fl. 3.50 până fl. 4.—; seminta de cănepă fl. 6.— până fl. 7.50; crumpenele fl. 1.50 până fl. 1.70; mēlaiul hectolitra fl. 14.— până fl. —; mazerea fl. 8.— până fl. 9.—; fasolea fl. 4.— până fl. 4.50; linteia fl. — până fl. —; chiminul (sēcăreana) fl. — până fl. —; sēu brut 100 kilogrami fl. 30.— până fl. 36.—; lumini de sēu vērșate fl. 36.— până fl. 45.—; unsoarea de porc fl. 68.— până fl. 70.—; slămina fl. 60.— până fl. 66.—; cănepa fl. 44.— până fl. 48.—; fēnul fl. 1.80 până fl. 2.—; săpunul 100 bucăți fl. 44.— până fl. —; spirtul gradul 10 cr.; carnea de vită kilo 44 până — cr.; carnea de vițel 40 până 44 cr.; carnea de porc 48 cr.

Tērgul de rimători în Steinbruch. În 6 Maiu n. s'a notat: unguresci bētrāni grei 89.— cr. până 40.— cr., unguresci grei, tineri 41.— cr. până 42.— cr., de mijloc 42.— cr. până 43.— cr., ușori 42.— cr. până 43.— cr., marfă țerānească, grea 41.— cr. până 42.— cr., de mijloc 41.— cr. până 42.— cr., ușoară 41.— cr. până 42.— cr., romānesci de Bakony, grei 44.— cr. până 46.— cr., transito de mijloc 43.1/2 cr. până 44.1/2 cr., transito ușori 43.— cr. până 43.1/2 cr., transito sērbesci, grei 41.— cr. până 42.— cr., transito de mijloc 41.— cr. până 42.— cr., transito ușori 41.— cr. până 42.— cr., ingrașați cu ghindă — cr. până — cr. per 4% compenți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri în Budapesta dela 7 Maiu st. n.

Grâu (din Banat): 72—75 Kilo fl. — până — 76—81 Kilo fl. — până —, (lungă Tisza) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 9.40 până 9.75, (de Pesta) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 9.20 până 9.75, (de Alba-Rogală) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 9.20 până 9.75, (de Baeska) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—75 Kilo fl. — până —, 76—81 Kilo fl. 9.— până 9.50.

Sēcara (unguresc) 70—72 Kilo fl. 7.70 până 8.—. Orđ (nutreț): 60—62 Kilo fl. 7.— până 7.30; (de berărie) 62—64 Kilo fl. 7.50 până 9.70.

Ovēs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 7.25 până 8.55. Cucuruz (de Banat): dela fl. 6.35 până 6.40; de alt soi fl. 6.25 până 6.20.

Rapița fl. 11.50 până 12.75; de Banat fl. 11.25 până 12.—.

Mălaiu (unguresc): fl. 5.80 până 6.25.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 9.11 până 9.13 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 9.56 până 9.58.

Sēcara (primăvară) — Kilo fl. 5.71 până 5.73.

Cucuruz (Maiu—Iunie) fl. 6.20 până 6.22.

Rapița (August—Septembrie) fl. 13.1/8 până 13.1/8.

Spirt (brut) 100 L. fl. 27.— până 27.50.

Bursa de București.

Cota oficială dela 7 Maiu st. n. 1885.

Table with 4 columns: Renta amort. (5%), Rur. conv. (6%), Acț. de asig. Dacia-Rom., Banca națională a României, Impr. oraș. București, Credit mob. rom., Acț. de asig. Națională, Scrisuri fonciare urbane (5%), Societ. const., Schimb 4 luni, Aur. Values range from 93.— to 12.1/4.

Bursa de Budapesta

din 7 Maiu st. n. 1885.

Table with 2 columns: Renta de aur ung. 6%, Rur. conv. 4%, hârtie 5%, Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare, Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Imprumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Segedin, Renta de hârtie austriacă, Losurile austr. din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Argintul, Serisuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge. Values range from 96.10 to 124.60.

Bursa de Viena

din 7 Maiu st. n. 1885.

Table with 2 columns: Renta de aur ung. 6%, hârtie 4%, hârtie 5%, Imprumutul căilor ferate ung., Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune), Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune), Bonuri rurale ung., Bonuri rurale ung. cu cl. de sortare, Despăgubire pentru dijma ung. de vin, Imprumut cu premiu ung., Losuri pentru regularea Tisei și Segedin, Renta de hârtie austriacă, Renta de aur austriacă, Losurile austr. din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Argintul, Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge. Values range from 96.40 to 124.55.

Nr. 153/1885.

exec. jud.

[147] 1—1

Publicațiune de licitațiune.

Subscrisul executor judecătoresc aduce prin aceasta la cunoscința publică, că în urma resoluțiunii de sub Nr. civ. 9456/1884 a judecătorei cercuale regesci din Sibiu în contra acusatului Nicolau Cloaje sen. din Boița pentru scoaterea pretensiunii lui Iuon Bratilesco sen. din Boița în sumă de 1033 fl. 57 cr. conform resoluțiunii de sub Nr. 1993 civ. din 1885 a judecătorei cercuale reg. din Sibiu se vor vinde pe calea licitațiunii publice mobilele următoare cuprinse judecătorește și prețuite în suma de 1332 fl. 40 cr.: 4 boi, 1 bivoliță, 4 vaci albe, 2 cai, 2 viței, 1 căruță de un cal, 1 car, 54 oi, 8 stângini vechi de lemne de foc uscate și deosebite mobilii de casă. Licitațiunea prefiptă pe 16 Maiu la 10 oare a. m. la fața locului, adecă la locuința acusatului. Prin aceasta se invită doritorii de a cumpăra cu acea observare că mobilele din cestiune se vor vinde la cas de lipsă și sub prețul de estimare.

Sibiu, 4 Maiu 1885.

Gustav Philp m. p., exec. jud.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiu.

Primesce depuneri de bani spre fructificare pre lungă denunțare în termine scurte cu 5% și fără denunțare, replătibile îndată la cerere cu 4 1/2% interese la an.

Fructificarea depunerii începe cu ziua, care urmează după ziua depunerii și înceată cu ziua premergătoare zilei, în care se ridică depunerea. Durata cea mai mică a unei depuneri este de 15 zile.

La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se adaug la capital și se fructifică earși. Contribuțiunea dela interesele depunerilor o plătesc întregă institutul.

Depunerile trimise prin postă, pre lungă comunicarea adresei deponentului, se resolv totdeauna cu întrocerea poștei; asemenea se pot efectui prin postă denunțări și ridicări de capitale.

Sibiu, 20 Aprilie 1885.

4 [144]

Direcțiunea.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

în Sibiu,

fundată în anul 1868

asigurează pe lungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
b) pe vieța omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Table with 2 columns: Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc, Sume asigurate pe vieța. Values range from 427,157.49 to 40,084.13.

929.778 fl. 88 cr.

Conform bilanțuli pentru 1884 fondurile de rezervă și garanție se urcă la 555.114 fl. 63 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu (Strada Cîsnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (C. I. Münnich), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.